

Barcelona 1 de maig de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2408 15 cèntims — Atrassats 30



EL PRIMER BARRET DE PALLA

—I pensar que, tal com van les subsistències,
potser me l'hauré de menjar!



Recentment reformat pels seus nous propietaris

El més cèntric

El més confortable

Habitacions en la Rambla

PREUS MODICS

HABITACIONS AMB QUARTO DE BANY

Pensió completa des de 18 pessetes

Habitació sola 7 pessetes

Vostra estada en Barcelona es farà
més agradable hostatjant-se en el

Hotel Oriente



PATI BLAU

PELAI, 1

SALÓ EL MÉS NOU
EL MÉS HIGIENIC
ÚNIC A BARCELONA

Elegant sessió vermut tots els
dies festius de 12 a 2, amenitzat
amb un interessant concert.

Tothom pregona que el suc-
lent cafè d aquesta casa, és el
millor de Barcelona.



BICICLETES

Motos

Accessoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA



Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 11 i 13 i Bonsucès, n.º 1 y 3

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa

Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia

Facilem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions



El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 229º A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



La "ganga" de la Plaça de Catalunya



Quan hem vist el projecte d'urbanització de la Plaça de Catalunya, que el senyor Nebot s'entossudeix en dir que no és pas d'ell, però que ho serà ja per sempre més, ens hem enrecordat d'un episodi electoral d'en Santiago Rusiñol quan, per a fer eleccions pel seu germà, feia broma.

- Us farem un pont—deia en un míting.
- No tenim riu—li respongueren els pagesos.
- Doncs us farem un riu.

El senyor Nebot, o l'Escola d'Arquitectura, no solament ens ofereixen urbanitzar la Plaça de Catalunya, si no fer-la. En el projecte que han donat els diaris, per tot arreu surten palaus i cúpules i grans balconatges, i fins l'edifici de la Canadiense queda convertit en una mena de "Congreso de los Diputados" monumental. Posats a urbanitzar, ho han urbanitzat tot, fins el que ja ho estava. El que era casa vulgar, l'han feta palau, i el que ho era de palau, l'han convertit en monument. Aquella definició del camí: un cercle rodejat de ferro, ha tingut una aplicació a l'inrevés. A la Plaça de Catalunya, en Nebot o l'Escola d'Arquitectura, primer fan el ferro i després el cercle. Aixequen, amb el dibuix, la més bella de les plaques, i després fan la plaça.

I com la fan. Brolladors, estàtues, obeliscs, escalinates, templets, tot el repertori. Inclús hi ha arbres. Alguns es planyen del nostre odi a l'arbre. Doncs és un plany patent. A la Plaça de Catalunya hi hauran dos, tres, potser quatre, potser cinc arbres, i ningú podrà dir que preferim als arbres els pals de ferro dels tramvies. Després hem observat que on avui hi ha l'estació del *Metro*, en el projecte apareix una font. Sortirem del *Metro* amb escafandre. Sortirem com trifons urbanitzats. Sortirem com granes ciutadanes. Ademés hi ha un obelisc que ens ha estranyat, perquè aquí ni hem tingut *Dos de Mayo*, ni iluïm milicians.

Però que es faci el miracle. Després, quan es pugui i si és necessari, enderrocarem el templett, serrarem l'obelisc,

plantarem arbres, treurem o posarem escales, anirem polint la nostra plaça, garbellats per la ciutat els seus defectes. No ens plau el projecte, però els altres que hi han, estan en desgràcia. Ha d'ésser aquest. Però sigui'ns permès, abans d'acabar, fer una petició discreta al senyor Nebot o a l'Escola d'Arquitectura. Facin una foradada, una mina en creu que vagi de la Rambla al Passeig de Gràcia, i del carrer de Fontanella a la Ronda, per a poguer travessar la plaça a l'istiu, perquè la plaça, amb el projecte, continua essent el desert de Sahara de la nostra adolescència, sense arbres i amb una font sense ombra.

PARADOX



BUENAS NOCHES

- Tu, fixat! Què no hi ha companyia en aquest teatre?
- Bé n'hi havia.
- Doncs ara està tancat.
- Sí, ja ho veig. Es que, encara que hi hagués companyia, no hi devia haver públic.
- Això passa molt sovint en els nostres teatres.
- Per què no hi han empresaris?
- Vols que t'ho digui en secret? Perquè ja em començo a témer que no hi ha res!
- Home! Em sembla molt fort!
- Tan fort com vulguis! Però si no fos així, no estaria tancat aquest teatre.
- Però, ja s'ha fixat en ço que diu aquell rètol?
- Home! *Buenas noches*. Deu ésser el títol d'una revista potser?
- Ca!
- Com que avui tothom n'escrui de revistes!
- Tothom?
- Tothom que no n'hauria d'escruiure.
- Doncs, què deuen significar aquestes *Buenas noches*?
- Que l'empresari es ben educat, cosa veritablement excepcional, i es despedeix del públic.



A ran de claror

Una de les coses que més em plau és pujar una muntanya vora mar i a trenc d'albada; sentir tota la tremolor indecisa del jorn naixent i veure estretmir-se les onades sota la magnificència de les colors matinals. Després el llevat apar que s'infla com una vena endanyada que està apunt de rebentar de tanta rojor. Passen les gavines volo-

tebant com blancs retallets de clarors primíceres i avancen les veles de les naus superbament pausades. Dos mariners canten remant i la barca—com la nostra vida—rellisca més suau amb una mica de cançó i de cara a la llum. S'aixeca el sol enllà de la mar com una hòstia càndida i passen uns núvols blancs en processó fantasmagòrica amb un raig de sol a la testa com si cada un portés blandó. Damunt la mar quieta es reflexen els núvols i la mar devé clapejada d'unes grans taques fosques que van extenent-se i es van difumant. Sona un corn marí sobre la immensitat de les aigües, i la mar, com si fos una meravellosa caixa harmònica, el fa ressonar més fort en l'espai. L'aire fi de la mar ens peta a la galta i ens porta salabrors d'escumes virginals.

Poc a poc devallo de la muntanya a ran de claror i sento els ulls cansats de tantes meravelles i l'esperit inquiet buscant paraules de llum que diguin el miracle de la mar a l'hora matutina.

SALPER



ESTAMPES DEL CAMP

“Perico”, gall

En *Perico*, gall, no és, com podien suposar, un fabricant de Terrassa, sinó un gall amb plomes, cresta i tot el demés que tenen els galls que s'estimen. En *Perico* és, doncs, un gall autèntic.

Ja sabem que algú—i sinó ho sabem ho suposem—trobarà incorrecte i ridícul que nosaltres dediquem una crònica a un gall. Però a nosaltres això no ens fa fred ni calor; nosaltres no som massa amics de la correcció, sobretot en literatura. La correcció com a valor únic no té cap valor. La gent que no és més que correcta, no és res, ja ho hauran notat. Ademés, a nosaltres ens sembla més respectable, i més interessant, un gall que molts éssers d'aquests que van vestits de persona i es creuen persones perquè prenen cafè.

Aquest gall, en *Perico*, ens mereix més respecte, perquè ademés de gall, és vell. Això no passa amb les persones. Un home vell, si de jove ha sigut un estúpid—cosa que passa amb molta freqüència—no mereix cap mena de respecte.

En *Perico* té dotze anys, que, per un gall, és molt. I és molt també que els seus amos, amb la gana que corre, l'hagin deixat viure tant temps. Però això s'explica: els amos del gall són uns taverners, i els taverners acostumen a ésser gent simpàtica i pietosa. Gràcies a aquesta simpatia, a aquesta pietat, ha pogut viure tranquil en *Perico*. Segurament no hauria sigut així si hagués nascut en qualsevol altra casa: la d'un sacerdot, per exemple, la d'un senyor de la “Protectora d'Animals i Plantes”.

En *Perico* és menut, grassonet, reumàtic. Té una petita cresta del color de les albergínies molt madures, unes plomes rosses, d'un ros de blat morenc, verdes, negres, d'un negre tornasolat, uns ulls de color de caldo, però de caldo en el que s'hi ha tirat en abundància embutit de La Rioja: uns ulls daurats, vermells, irascibles. Va un xic coix, cosa que nosaltres atribuïem al reuma, però no, no és

el reuma. Es que una vegada el va mossegar un gos, i al pobre *Perico* el van haver d'operar, talment com si es tractés d'una persona.

En *Perico* és un gall cínic, simpàtic i anarquista. Quan els recaudadors de contribucions anaven a cobrar, oridava, avalotava i se'ls tirava a sobre amb intencions manifestament perverses. I és que en *Perico* és enemic de tributs i contribucions. Quan alguna senyora amb mitges de seda es presentava a la taverna, en *Perico*, amb el bec li pessigava i li estripava les mitges. I és que en *Perico* és un gall auster i enemic del luxe, perquè sap que el luxe és immoral i pernicios.

Es també un gall de males costums: a les nits d'hivern s'està amb les persones a la vora del foc formant part de la tertúlia. De tant en tant, al sentir discutir als homes i dones, obre un ull—un ull com un gra de blat de moro—i sembla pensar:

—Que en són d'animals aquesta gent!

Després, a la una o les dues de la matinada, amb el seu pas torçat de reumàtic, se'n va a dormir. Se'n va a dormir sense actituds bèl·liques i enfàtiques, com adopten altres galls. No, ell és un gall senzill, despreocupat, enemic de fosses i simbolismes.

LLUÍS CAPDEVILA



LA CASA BARATA

Es parla de la “casa barata” com del mite de l'encarnació, és a dir: com d'una cosa fantàstica. La “casa barata” ha passat a ésser un ideal abstracte d'aquests que ens ajuden a passar la vida sense que ens adonem massa de què la vida és una cosa perfectament despreciable, com són els ideals de pàtria, honorabilitat, amor, etc., etc.

Però nosaltres tenim un amic, que és un filantrop, i s'ha proposat que aquest ideal passi a ésser realitat. Aquest amic nostre té algun diner. No sabem com l'ha fet, però algú diu que l'ha fet robant i enganyant. Potser sí: Els filantrops són una gent tan estranya!

Aquest amic nostre ha empleat els seus diners en construir l'ideal de tanta gent com no pot viure a Barcelona: en construir cases barates.

Com que sempre hi ha algú que pensa mal, s'ha dit que el nostre inefable amic empleava així els diners, perquè això de les cases barates dona més que l'usura.

El lector pregunta:

—Ah, però hi ha usura?

—Més que mai.

—I es tolera?

—Més que mai.

I es tanca l'encís.

Nosaltres no volem creure al nostre filantrop amic capaç de tanta bandarrereria, és a dir: capaç d'explotar al pobre. No ho volem creure, malgrat que ell, el nostre amic filantrop, no ha construït cases, sinó barraques. No ho volem creure, malgrat ésser aquestes barraques petites com una capsa de mistos i estar mancades de tota comodi-



LA CARTA D'AMOR

—Em diu que, decididament, es casa!
Que no es prou ric per a seguir essent solter!

tat i tota higiene. No ho volem creure malgrat que ell, el nostre amic filantrop, fa pagar d'aquestes barraques infectes vint durus al mes. Qui sap si aquests vint durus el filantrop els emplea en obres de caritat!

VIRAI

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

Caricaturesques

La política per la política és un joc que no em distreu, però com a comèdia m'interessa i em fa gràcia o em fa angúnia com qualsevol altra comèdia que valgui la pena.

Ara, amb les escenes de teatre polític alemany, l'espectació és veritable. L'espectacle de la terra dels grans espectacles fa gràcia i angúnia.

L'Alemanya de la post-guerra—com vostès saben—va llençar el casc dels hulans i ara gasta un gorro més o menys frigi. Amb les desferres de la casa Krupp ha bastit una república per anar tirant. Amb les plomes de l'àliga morta al Marne han arranjat un amable bibelot d'istil parisenc: un colom amb una branca d'olivera al bec. Fet això els alemanys han començat a fer bondat, a fugir de baralles i a jugar a comerciants. Mentrestant, per entretenir-se, han fet unes eleccions presidencials i han declarat president a l'Hindenburg.

L'Hindenburg és un personatge de la Tetralogia de Wagner, un guerrer amb vistes a la llegenda. Aquest guerrer és el testamentari de Bismark. Es més: és la seva caricatura. Aquell abric de campanya, aquell sabre de colós, aquell cap rectilini, rapat i dur, aquells ulls d'acer, aquell plec de llavis altiu i aquell bigotàs de municipal honorari de Bismark, són els de l'Hindenburg dels bons temps imperialistes i militaristes. Un i altre han somniat entremig de la polsaguera i el fum dels combats gegants, la seva estàtua de ferro. Un i altre han somniat el sobrenom històric i terrible, com els cabdills

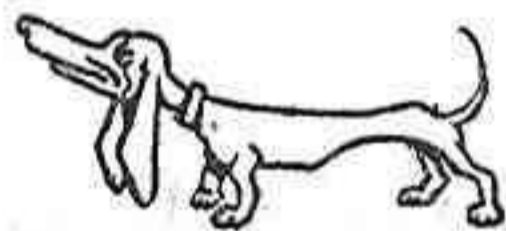
dels taifes medievals. L'un ha sigut en Cancellier de Ferro, l'altre ha sigut el Cancellier de Ferro-Colat.

Vet aquí com he pogut arribar a veure l'escena més curiosa de la política de tots els temps: un cancellier guerrer, wagnerià, amb el gorro frigi al cap, les xinelles de burgès als peus i el colom amb el brot d'olivera a la mà dreta. El general de Guillem II, el successor de Frederic de Prússia, ara és el president de la república de Marx. El ferro de les estàtues eqüestres s'ha estovat. Es un de tants miracles de la Tetralogia de Wagner. Es la fe llegendaria de la raça. Sembla impossible que un home d'història canviï de pell amb poc temps com les serps, però dintre l'ordre miraculós no hi ha impossibles.

Potser hi haurà fantasiosos que al veure anunciat el triomf de l'Hindenburg damunt de Marx per un milió de

vots, sentiran el corn dels huns dels segles bàrbars proclamant la victòria del cabdill, de l'heroi, de l'idol. Potser hi haurà fabricants d'aquests que ploren perquè la guerra es va acabar, que sentiran com una mica d'esperança. Però jo crec que estan ben llestos els fabricants i els visionaris. Jo crec en la gran realitat de les comèdies humanes, i estic convençut de què aquest Hindenburg amb xinelles de burgès és una transfiguració miraculosa de l'estàtua de ferro. N'estic segur. Si no, al temps. Amb palla i temps maduren les nespres; això ho sap tothom, fins els alemanys.

TANYUS

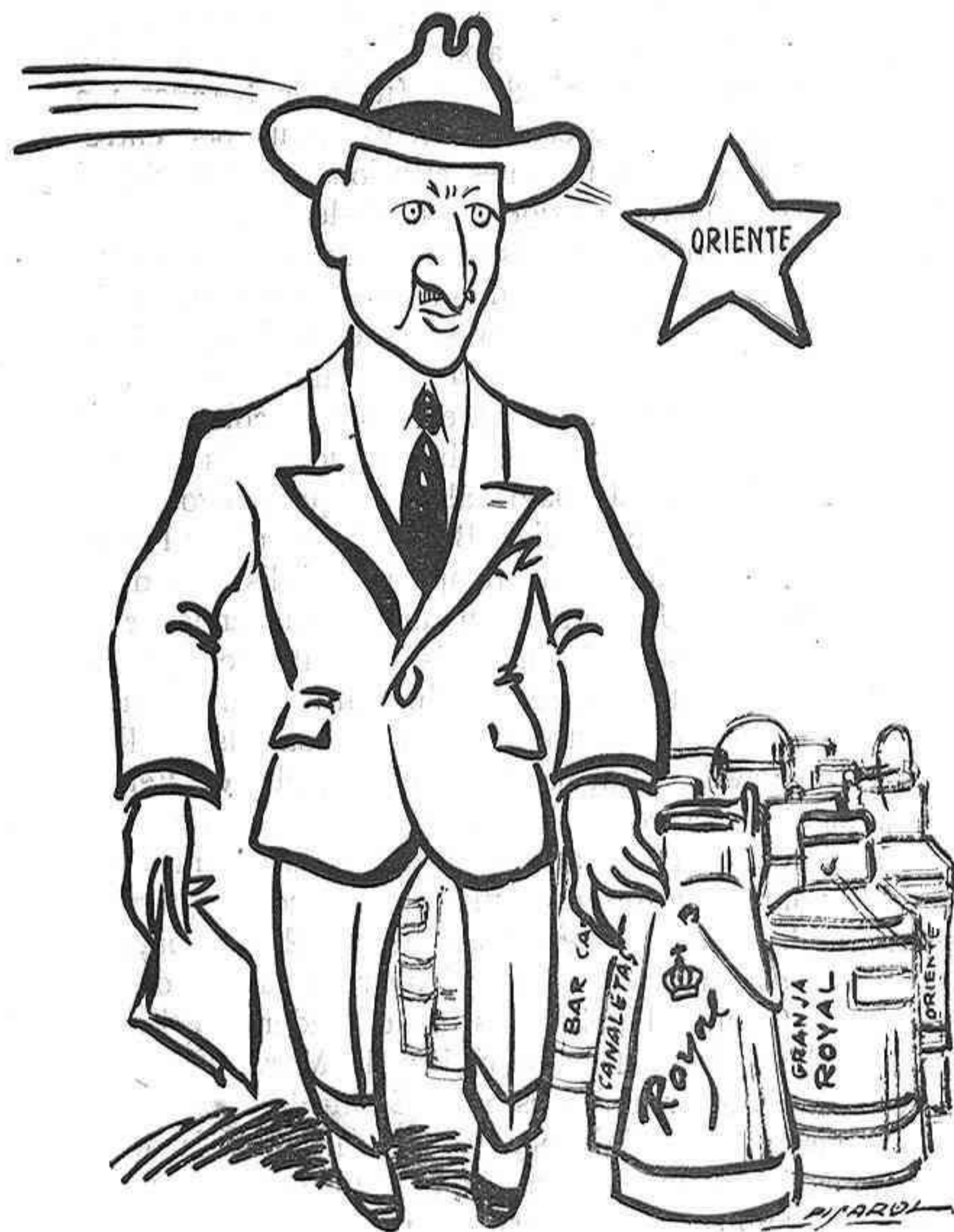


Elogi de l'escepticisme

Per a ésser escèptic s'ha d'haver patit molt. Quan s'arriba a ésser-ho, es viu tranquil perquè no hi ha res més gran que pensar en tot i no creure en res.

L'escepticisme suposa tots els desenganys i les amarantors d'aquesta vida. És fill legítim de la dolor, i la dolor és el mestre diví de la nostra existència.

Ésser escèptic no vol dir ésser ateu. Rigueu-vos dels ateus, que no n'hi ha cap que ho sigui. Podreu negar Crist i la seva existència amb raons més o menys fonamentals, com podreu negar Mahoma o Budha i riure-us de tot



EN SALA, EL "BUENO"

—L'home del dia i de la llet.

ço que ha creat l'enginy humà. Però no us podreu riure d'una providència o d'una força conscient oculta en l'essència de les coses. L'escèptic no és un ateu, és un home que s'ha preocupat tant, que ja no es preocupa; és el que ha buscat tant la veritat que ha arribat a trobar-la creient que tot és mentida. L'escèptic viu la vida real, de peus a terra. Si veu un núvol en l'horitzó no en mira la bellesa, sinó que agafa el paraigües. Sap que mirant els núvols i fantasiant en ells s'ha mullat moltes vegades. Aquest és l'escèptic vulgar, positivista, com tots els escèptics. Però hi ha un escepticisme que és d'un positivisme ideològic—àdhuc en els embadaliments artístics hi cap el positivisme. Aquest escèptic pot ésser un entusiasta, encara que això sembli paradoxal; encara que "entus" i "asmos" vulgui dir "Déu amb nosaltres". Homes eminentíssims en art i ciència, grans entusiastes de la ciència i l'art, han estat escèptics.

L'escèptic viu en un eclecticisme constant i l'eclecticisme suposa serenor d'esperit, imparcialitat, desapassionament i per això l'eclectic i conseqüentment l'escèptic són els que aporten major claretat en la discussió; judiquen les coses per la valor intrínseca que tenen i les veuen tal com són sense prejudicis.

L'escèptic no és racionalista, ni materialista, ni idealista, perquè ho és tot; ha tret la mel de totes les bresques. És l'home constant, sense rauxes d'aixelabrament, sense aquells entusiasmes de foc d'encenalls, sinó que és brasa persistent, que és corrosiu penetrant que es queda amb l'or pur i menyspreua les escòries i una volta destriat l'or pur encara perdura el seu escepticisme. No és un epicurista allucinat, ni un sofista enginyós; és un panteista de la mentida per arribar a la veritat.

El món d'avui és un món escèptic. Els trastorns mundials de la guerra gran, amb les seves reminiscències han fet l'home fort, l'home escèptic, el que ha mirat de tan aprop la mort que no l'espanta la vida, i el que ha viscut tan intensament—intensitat segle XX—que no l'espanta la mort.

Jo em represento l'inventor dels gassos asfixiants bebent una cervesa, fumant la seva pipa i pensant: "Ara he trobat la manera de matar uns quants milions d'homes", i estòicament ha begut un glop i ha fet una pipada i s'ha quedat tan tranquil.

Home estoic, home escèptic d'avui que domina la terra, la mar i l'espai.

L'escepticisme és base de tot progrés.

JOAN D'ALIÓ



TELO ENLAIRE

BARCELONA

La risa de Juana, a Madrid era, quan se va estrenar, senzillament, una comèdia original. Avui, quan s'ha estrenat a Barcelona, ha sigut una obra de Carles Arniches, inspirada en el pensament d'una altra obra de Romain Coolus. Això a nosaltres ens ha de satisfer perquè vol dir una cosa: vol dir que existeix la creença de què a nosaltres no se'ns pot enganyar com als de Madrid. Millor que així sia.



ELS QUE SEMPRE PAGUEN ELS PLATS TRENCATS

—Diu que els russos tenen la culpa de la bomba de Sofia.

—Potser també la tindran de la catàstrofe de Les Planes.

Les comèdies de don Carles Arniches sempre tenen personalitat, que és el que manca en la majoria de comèdies del modern teatre espanyol. Les comèdies del senyor Arniches no poden ésser més que del senyor Arniches. Les de la majoria dels altres autors, en canvi, poden ésser de tothom.

Avui com avui el senyor Arniches és l'autor més característic, més singular, del teatre espanyol. En *La risa de Juana* s'observen totes aquestes característiques a què fem referència, però en un to menor.

No cal parlar de la interpretació ni de la presentació, perquè ja se sap que, tractant-se de la companyia que dirigeix un home del bon gust de Martínez Sierra, han de resultar immillorables.

TIVOLI

Thien Hoa és un drama xino, escrit per un italià, que ha

traduït el senyor Vilaregut, que és fins que no es demostrï el contrari, català. Per què un home de tan bon sentit com és el senyor Vilaregut s'ha enamorat d'aquest drama xino escrit per un autor italià? Què hi ha en *Thien Hoa*, que—segons avisen els rètols—significa Flor de cel, que hagi cridat l'atenció del senyor Vilaregut?

Es tracta d'una comèdia sentimental, a la manera de *Madame Buterfly*, l'òpera de Puccini. Ja sabem, doncs, que es tracta d'un sentimentalisme massa fàcil i elemental.

NOVEDADES

Ni el senyor Jaquetot ni el senyor Abati, són comediògrafs, comediògrafs com cal. I, no obstant, els senyors Jaquetot i el senyor Abati han escrit una comèdia: *El mendigo de Guernica*. Es a dir, nosaltres recordem que abans aquesta comèdia la firmava, únicament, el senyor Jaquetot. Per què ara, aquesta col·laboració del senyor Abati, que és un comediògraf pitjor que mediocre? Ja sabem que el senyor Abati té més quantitat de negociant que d'autor dramàtic, i això ens aclareix gairebé sempre el misteri de les seves col·laboracions.

Malgrat la col·laboració del senyor Abati, *El mendigo de Guernica* és una comèdia francament dolenta. Es que la primera guerra carlista, tan rica en episodis, ambient i aventures, no donava més que per a escriure una comèdia francament còmica? Home, per l'amor de Déu! *El mendigo de Guernica*, malgrat la col·laboració del senyor Abati, autor menys que mediocre, no és digne de representar-se ni en un societat recreativa. Això ho havia ja de veure el director artístic de la companyia. Però ens han dit que aquest càrrec l'ocupa l'empresari Artur Serrano. I el senyor Serrano, com a director artístic, no ens mereix cap

mena de crèdit. Un director artístic és tot al contrari del senyor Serrano.

APOLO

Al cantar de la jota és una sarçuela—de costums aragoneses, naturalment—que han escrit els senyors Gabirondo i Rourell, i que ha musicat el senyor Morera. No va agradar l'obra—malgrat apuntar-se en el llibre unes escenes ben construïdes i de certa gràcia—perquè té el pitjor defecte que pugui tenir una obra de teatre: la vulgaritat, la manca absoluta de personalitat.

Es una llàstima que la música d'un senyor com el senyor Morera no pugui salvar una obra.

TEATRE DE L'ORFEO GRACIENC

El prop passat diumenge tingué lloc en aqueix concorregut

BOB

teatre—on amb tant d'encert hi actua la companyia Claramunt-Adrià—l'estrena del drama rural *La Samarra*, original del jove escriptor Francesc García López, "Garcilius", assolint un remarcable èxit.

En realitat *La Samarra* resultà una obra un xic enfarfegada per l'afany de l'autor de fer-ne una obra grossa, atapeïnt-la de personatges, la major part d'ells no sols innecessaris, sinó que més aviat destorben l'acció. Ademés, el caràcter de qualque personatge—el mateix Damià, el protagonista, per exemple—resulta quelcom desdibuixat i l'acció es produeix, gairebé sempre, confusament.

El drama és, però, forsa interessant, el diàleg pulcre i vigorós i, en qualque escena—com, per exemple, la final del segon acte—s'hi veu la grapa del dramaturg, capaç de produir, a no trigar gaire, quelcom definitiu.

La interpretació—ben ajustada individualment i en conjunt com moltes vegades no es veu en teatres de primer ordre—fou el veritable èxit de la vetllada, car tots els actors i actrius hi posaren el coll per assolir un èxit complet, distingint-se per damunt de tots en Claramunt i l'Adrià; ambdós, junt amb en Fornaguera, en Cirera i en Xuclà i amb la Lliteras i la notabilíssima ingènua senyoreta Pujol, ben capacitats de llurs papers respectius.

Contribuïren a l'èxit de *La Samarra* els escenògrafs Batlle i Amigó, amb un decorat molt encertat, i el mestre Cassadó amb unes ilustracions musicals ben escaïentes.

F. G.

Així com hi ha molta gent que tiren l'art a en Quimet Ciervo, l'art el tira an ell fins quan fa de comediògraf.

Ara mateix ha escrit una obra contemporània en la qual hi ha una gran desfilada d'artistes coneguts amb el seu Mecenes més popular, i fins hi surt la terrassa del *Círcol Artístic...* a la nit, és clar, perquè de dies és un desert.

Els nostres artistes i un grapat de gent de tota mena diu que armen un bullit de primera "En els hortets de Montjuich".

Ja veurem que hi passa el dia de l'estrena.



En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

Idees Nouvelles.

Hem rebut l'últim número de la revista mesal francesa *Idees Nouvelles*, esplèndidament editada a París, per la casa *Tres Parisien* i dirigida artísticament per en G. P. Joumard.

Idees Nouvelles conté un nombre de models molt selectes i originals i és, sens dubte, la revista més recomanable a tota dama elegant i de bon gust en el vestir.

La presentació d'aquesta revista és una veritable manifestació de luxe i de bon gust artístic i ens plau recomanar-la als nostres lectors.

Idees Nouvelles és ven aquí a 12'50 francs i a França el seu preu és de vint-i-cinc. És un veritable model dintre el seu gènere.

Vida Gràfica.

Hem rebut el primer número de la revista setmanal *Vida*

Gràfica, luxosament editada, amb una selecta i abundant informació gràfica que ve a omplir una imperativa necessitat que de temps sentia Catalunya.

No podem menys que fer-ne un elogi reconeguent els grans obstacles que haurà hagut de vèncer l'empresa editora per a portar a terme una publicació veritablement popular i a un preu tan reduït com el de *Vida Gràfica*.

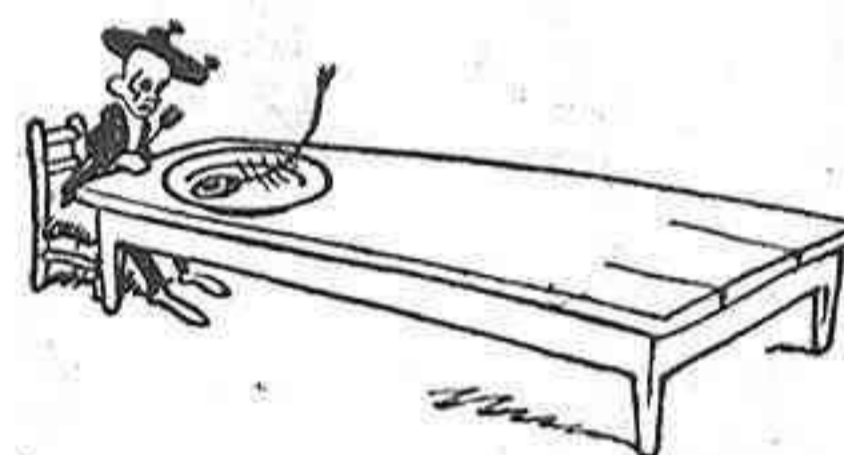
Augurem una vida pròspera i llarga a aquesta nova publicació, ja que amb la seva admirable confecció i bon gust hi va unit el preu mòdic, donada la màxima importància que té aquesta revista.

Manual pràctic de comptabilitat industrial, per Josep Gardó.—Un volum il·lustrat, de 128 pàgines. "Editorial Cultura". Barcelona.

El problema dels industrials no estriba, com erròneament s'ha cregut, en la rebaixa dels jornals, sinó en la màxima utilització dels elements que intervenen en la fabricació. Precisa conèixer exactament el cost de cada element, que és precisament la funció essencial de tota comptabilitat industrial ben organitzada. A base d'aquesta condició ha condensat el senyor Gardó en un llibre de clara exposició els principis de la comptabilitat en les empreses fabrils, analitzant l'estadística i els "partes" de fabricació fins resumir l'estudi de cost pels llibres que imposa la llei.

La presentació acurada del llibre, com el seu preu (dues pessetes exemplar) són dignes de lloança, essent aquesta obra un dels millors volums de la col·lecció de ciències comercials que amb tant encert ve publicant l'"Editorial Cultura".

ALFA



Visca el primer de maig

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, cada vegada que arriba aquesta diada, sent un goig immens. Els redactors, col·laboradors i tots els que des de la Direcció, fins al darrer obrer que intervé en ella hi posem el gra de sorra, quan el full del fatídic calendari ens senyala aquest I tan magnífic i arrogant, sentim una satisfacció perquè ens recorda la lluita social i els drets de l'home prop de l'home.

El qui escriu aquestes ratlles proposa a nostre estimat amic i propietari que des del proper 1926, el dia aquest, reunir-nos en fraternal banquet a un lloc ben democràtic genuïnament català, per celebrar el dia gloriós que tant estimem, i fer acte de companyerisme, cosa que s'amotilla al lliberal pensar i sentir de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. I com que allà on hi han cors francs i sincers, també deuen haver-hi els nostres amics lleals, combinar la forma de què a l'aplec de germanor de L'ESQUELLA, que és quelcom de la vida de la ciutat, hi càpiguin els qui com nosaltres l'estimen, la venere ni no l'obliden.

En tant, Visca el Primer de Maig!

EMILI GRAELLS CASTELLS



DECADÈNCIA

—Aquesta noia, no va tan ben vestida com abans. Què fa ara?
—Tira les cartes.

En Mero

En cada barriada de la capital n'existeix un de *Mero*.
I en cada poble un, dos, tres o més, segons el cens i categoria del mateix.

Una barriada ciutadana no pot mantenir-ne més que un. En canvi, un poble en pot sostenir uns quants, perquè els *Meros* de poble són generalment pastors, pagesos o emmitjans.

En *Mero*, quan té popularitat, és un home flac, de més de mitja edat, misantrop, maniàtic i generalment sol i lliure. És una mena de "Noi de Tona", però prosaic... Si té dona, no està amb ella; si té fills, no el volen, i si no té ni dona ni fills, té menys mals de cap, perquè no cal que sofreixi pels torts que li fan, menyspreant-lo i treient-se'l del davant com si fos una bèstia bruta.

En *Mero* és *curandero*. Guareix d'espantat per un sistema no patentat, però del que en posseeix l'exclusiva; talla la redolta, cura el mal de ventre amb oracions i el mal d'ull amb grans de blat; fa unguents pels brians i vespers i recepta brevatges d'herbes.

En *Mero* porta tota la comptabilitat dels malalts del barri. Quan en una casa són visitats pel metge, no és fàcil que s'hi acosti... Però quan el metge es despedeix, ell hi acut hores després a segar-li l'herba. I si no pot segar, obeeix l'aforisme: espigola.

Segons ell mateix s'explica, en quant a cures ha fet veritables miracles. Totes les *veselles* del barri les ha posat a lloc. L'esteri i el fel sobreixit l'ha curat de totes les velles; i a mig veinat l'ha salvat d'una mort segura... o de caure en mans dels metges, que és una mena de mort econòmica. Parla dels *galenos* com dels genets apo calíptics.

En *Mero* té amics i enemics. Més dels primers que d'aquests. A un veí un dia li deia:

—Noi, aquesta bona dona té sort d'haver-me cregut a mi. Si no s'arriba a beure l'aigua d'herbes que jo li he receptat, avui la teva sogra faria malves en el cementiri. Jo li he salvat la vida!

—Poca vergonya!—devia pensar l'altre. I es constituïria en un dels pocs enemics del *Mero*.

Però el *Mero* ciutadà està desesperat. No pot viure. Distintament dels de poble, no té vinya ni remat de cabres, ni bacina de les ànimes. Només pot vendre dècims, que és un dels negocis més explotats.

I dona receptes de franc, fa cures que no li paguen, resa oracions que res li produeixen... I no pot mantenir-se, el pobre, perquè de l'aire del cel no se'n viu... Mes, no té ningú i l'idea de fer bons i sans als altres, fa que s'oblidi de si mateix.

Per això farà una mala fi. Tant si es suïcida com no, en *Mero* està destinat a acabar com una bèstia.

I és de compadir, perquè a més d'ésser pobre, sol i abandonat, no arriba tan solament a poeta, que d'entre totes és la misèria més passadora.

PERE MIALET



Español-Boca Juniors.

Després de les brillants exhibicions dels uruguais en els nostres camps de joc, l'anunciada visita dels argentins havia despertat un fort interès per conèixer la "clase" dels que són considerats com els més temibles rivals dels campions olímpics.

Aquesta circumstància fou causa de què el camp "realista" presentés brillantíssim aspecte, encara que no arribés al "ple" que era d'esperar.

El Boca Juniors causà en llur primera exhibició una magnífica impressió. Realment són els argentins del Boca Juniors dignes contrincants dels uruguais del Nacional. Com aquests, el conjunt argentí és veritablement formidable. Possessors d'un perfecte control de la pilota, imprimeixen en llurs jugades una rapidesa desconcertant, desenrotllant un joc ple de



RADI-EUROPA

—Caram! No se senten més que espetecs!
I d'això en diuen música?

bellesa i formós istil. La tàctica argentina—segons aquest primer partit—consisteix principalment en donar joc llarg als extrems, essent en aquest punt el que més la diferencia de la dels campions olímpics, més amants del “pase” curt entre els elements de la línia davantera. Es llur joc un joc de saló, que s'anà mostrant amb més seguretat a mesura que el partit transcorria i que els americans deixaven de notar la influència que en ells podia assenyalar l'actuació en un camp desconegut.

De llurs ratlles ens agradà per damunt de les restants, la davantera, de la que sobresurten com a més perilloses les dues ales. Potser l'únic defecte que en ella poguérem apreciar fou una dèbil manca de decisió en el xut, en el que, ultra, s'aprecià poca direcció al rematar algunes jugades perillosíssimes. La línia defensiva, a la que destaca la fermesa d'en Bidoglio, es mostrà superior a la de mitjos, malgrat l'alta vàlua per aquests demostrada. An en Tesorieri, que hi havien grans desitjos de poguer admirar, poca feina donaren els davanters “espanyolistes”, el que fou causa de què no tingués ocasió de mostrar llurs qualitats.

L'equip “realista”, davant d'aquest contrari, no tingué la tardt que d'ell calia esperar. Fou la seva una actuació desgraciada, principalment per part dels davanters—que té explicació en el fet d'actuar els jugadors Mauri i Olariaga—no curats per complet de les lesions sofertes en partits anteriors i que els han tingut allunyats del terreny de joc per bastant temps.

Els mitjos actuaren regularment millorant—com la parella Canals Saprisa—llur actuació durant la segona part. Cal assenyalar d'aquestes ratlles an en Trabal, que ple de cobdícia i entusiasme, fou amb en Zamora l'heroi del partit, ajudant an aquest—com sempre meravellós— a salvar situacions de gran perill per la porta “espanyolista” i salvant a llurs colors d'un resultat més desfavorable, donada la gran vàlua de l'equip argentí.

El senyor Llovera féu un arbitratge digne d'ell.

FERRÁN



A una onada

L'ona cau damunt la sorra
blanca d'escuma i brillant;
potser fa un segle que corre
i ara ens arriba cantant.

Du un reblec de meravelles
que ha trobat en l'infinit,
ha portat tantes estrelles
com belluguen en la nit.

Ha reflectit nuvolades,
du l'assot dels huracans
i vencent deu mil onades
ha abraçat els oceans.

Ha romput les naus lleugeres
i ha esqueixat veles i pals
i ha estès les seves crineres
dessota els sols tropicals.

Ha gronxat deu mil sirenes
i ninguna l'ha temptat



EL SANT DEL DIA

Sant Samitier, futbolista



ELS HOMES D'AVUI

I. "Papitu" Recolons, "niño bien".

Sempre enllà!... com te l'emmenes
delit sant de llibertat!

Ara cau damunt la sorra
blanca d'escuma i brillant,
potser fa un segle que corre
i ara ens arriba cantant.

I reprèn de nou la ruta
i s'entorna mar en dins.
Si la nostra vida eixuta
pogués fè aquests teus camins!

Si tinguéssim l'embranchida
que tu tens i el teu braó
per a dur la nostra vida
sempre enllà de l'horitzó.

Veure sempre nous celatges,
lluïtà i vèncer nous esculls,
abraçar totes les platges
i portà els estels als ulls.

Ona santa perquè ets forta
Déu te guii pel camí,
car no coneixes cap porta
per reposar ni tens fi.

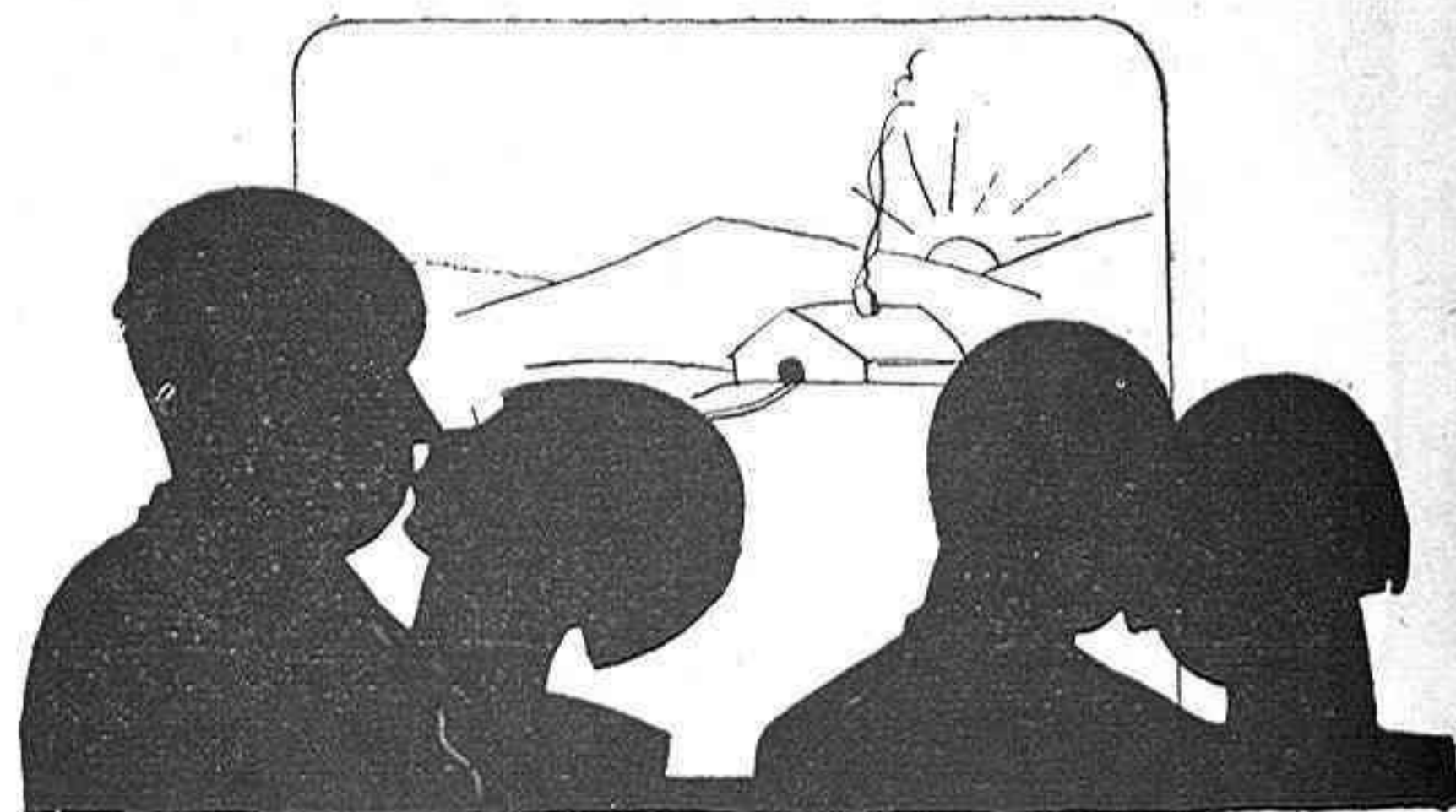
Jo t'envejo amb gran d'amera
i em comano el teu negit
i sento un ram de crinera
com la teva en mon esperit.

Veig que t'esmunys de la sorra
blanca d'escuma i brillant
i com tu voldria corre
i arribar sempre cantant.

SALVADOR PERARNAU



II. Conquistador de dones ja conquistades de fa temps.



III. Aficionat al negre misteri del cinema.



COSES QUE PASSEN

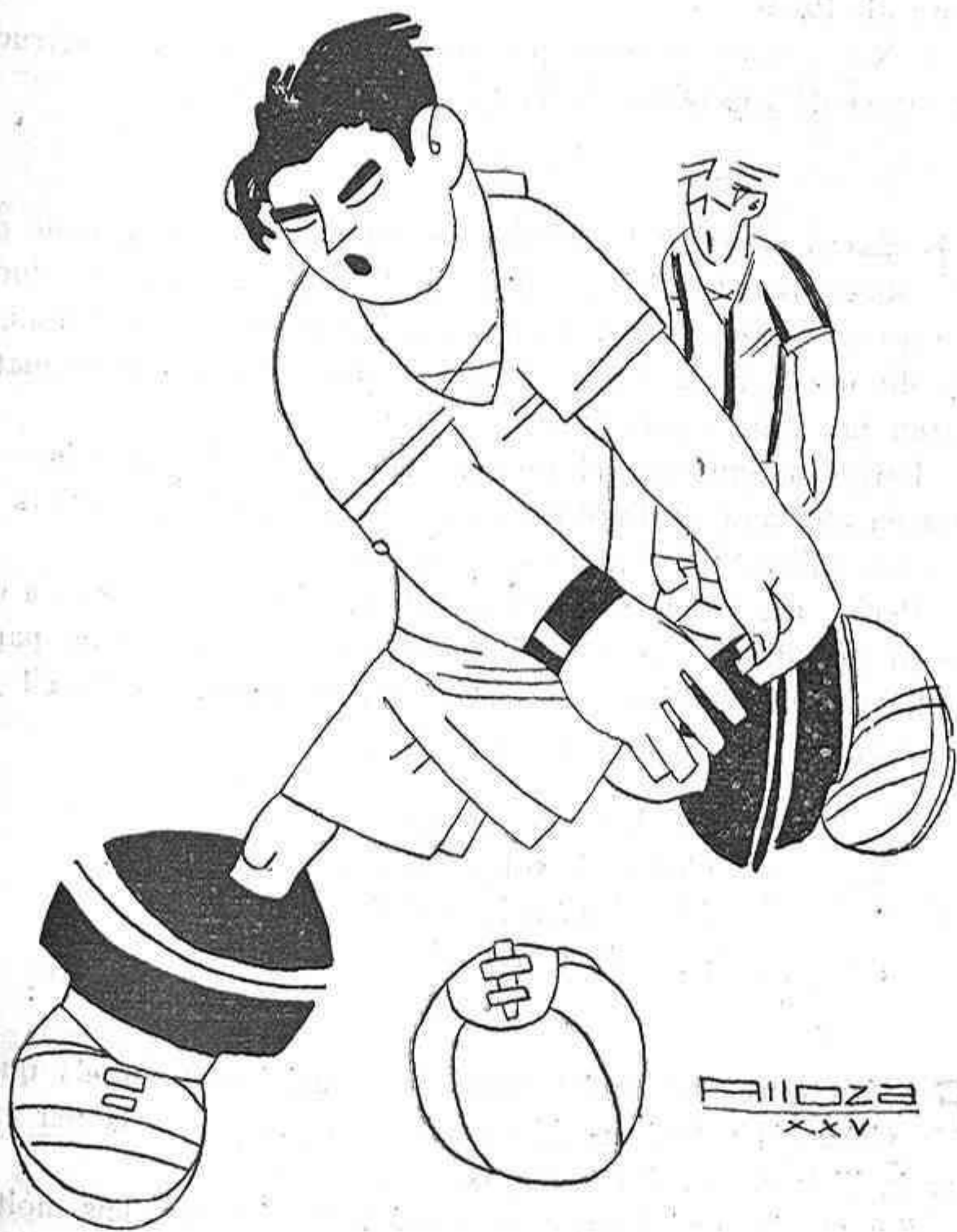
Es veu que el pintar aquarelles dóna molt, perquè els nostres artistes s'hi aficionen d'allò més. Ara mateix al "Saló Parés" hi ha una notable exposició aquarellística composta de setanta peces amb vuit olis per torna, obres totes elles d'en Sabaté Jaumà.

Jo havia sentit dir sempre que l'oli surava damunt de l'aigua, però en aquesta exposició succeeix ben al revés, les aquarelles van a cavall dels olis. I que n'hi ha que fan molta patxoca, per exemple les titulades: *Flors naturals* i *Flors artificials*, *Primavera boirosa*, *Tordera*, *La barca*, etcètera, etc. Les unes finetes, les altres calentones, les altres melangioses, les altres esquelloteres.

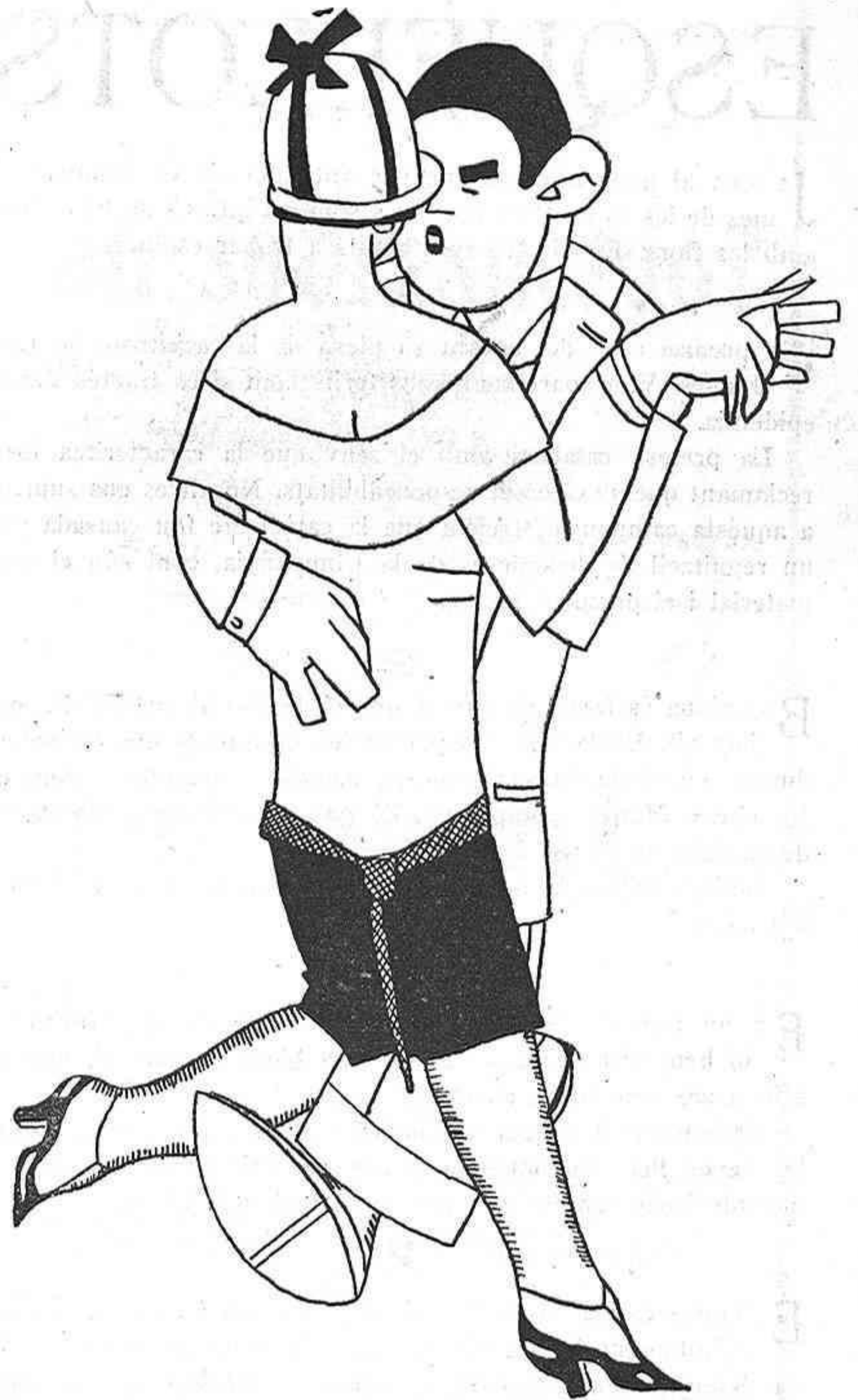
Res, que en Sabaté Jaumà en sap molt més del que jo em creia.

A les "Galerías Layetanas" l'Alexandre Cardunets, l'artista enamorat de la vella Barcelona, hi exposa una colla de dibuixos ben personals, reproduint casalots i reconets urbans estimats dels barcelonins, que tenen el cap blanc, els quals (els dibuixos) vénen a continuar aquella formosa sèrie que amb el nom de *Barcelona Artística i Monumental*, publica en Cardunets, i en quina tasca hi posa tota l'ànima.

Acompanya l'exquisida tasca barcelonina altres dibuixos bonics e interessants fets a *Massanet de Cabrenys*, a París i a Bèlgica amb aquella *amore* tan propi d'aquest artista, el qual va de dret a la seva, sense ficar-se en dibuixos, encara que sembli estrany.



IV. Futbolista, com és natural, perquè sinó, què seria?



V. I ballador de balls estranys a l'hora del te i a totes hores.

L'Amèrica Cardunets i l'Euda i la Núria Solé, són tres artistes de l'esmalt, polides i de bon gust, dedicades a la decoració del vidre, art catalana, que es troba en ple renaiement. Donen goig de veure aquells bonics dibuixos i aquelles coloraines tan xiròies que les tres damiselles posen damunt els objectes de vidre, per tal de què facin bonic i de què la gent se n'enamori.

I que no els en manquen pas d'enamorats! I a les gentils ceramistes tampoc, segurament!

Tenim de senyalar l'aparició d'un nou pintor olotí, el qual es troba a "El Camarin" i es diu V. Solé Jorba, marca de fàbrica encara poc coneguda. En Solé Jorba és un pintor que li agraden les coses clares, motiu pel qual pinta sense embuts i va dret al bulto. Ja m'agrada aquest xicot, car encara que va seguint els camins coneguts dels voltants d'Olot, de tant en tant s'allunya per anar allí on li sembla que té de trobar quelcom per l'estra, i torna a casa amb pintures tan fresques i boniques com *Tardor*, *Dia gris* i *Cap al tard*, paisatges vistos per part de dintre amb un cop d'ull que enamora i que és una bella prometença per la nostra pintura.

ESQUELLOTS

Ja som al mes de maig que per antonomàsia és nomenat el mes de les flors. Però nosaltres som escèptics i no hi creiem amb les flors. Estem tan acostumats a trobar espines!...

La premsa cada dia encara va plena de la catàstrofe de Les Planes. Van apareixent nous ferits com si es tractés d'una epidèmia.

La premsa catalana amb el seny que la caracteritza està reclamant que s'exigeixin responsabilitats. Nosaltres ens sumem a aquesta campanya. Creiem que la catàstrofe fou causada per un reguitzell de deixadeses de la Companyia, com són el mal material i el personal inepte.

Barcelona és forta, més forta que el destí. Cal que ho diguem ben alt. Basta tan sols pensar les calamitats que ha sofert durant vint-i-cinc anys: bombes, revoltes, atemptats, Pompes Fúnebres, Metros, companyies de gas i electricitat, rebentades de carrers, etc., etc.

Definitivament la nostra ciutat pot ostentar ben alt el títol d'heroica.

En un mur de les escalinates de l'exposició de Montjuich hi hem vist una gran bleda, una bleda fenomenal, que no sabem pas com hi ha nascut.

Creiem que deu ésser un símbol. La mare naturalesa, seguint les seves lleis sapientíssimes, sap advertir amistosament als mortals i ens sembla que ara ho fa amb una bleda.

El famós ex capità de la colla dels Roques Guinardes de l'ex Ajuntament de Barcelona, senyor Maynés, ha escrit un article defensant que es gastin 73 milions per l'adquisició d'aigües i tuberies velles i dolentes.

Es veu que el senyor Maynés no s'ofega per poca aigua, però a Barcelona el que ens convé més que impotabilitats i bacillus, són tasses de caldo.

Es que el senyor Maynés té interès en acabar de "rebentar"—i perdonin la vulgarota frase—a la ja prou trista, bruta i porca ciutat dels comtes?... No hi ha dret! No hi ha dret, senyors lligueros!...

A Sant Andreu, que hi ha de tot, fins aviat port de mar, poetes, dramaturgs, pardals i dos quinzenaris, ara hi ha hagut una conilla que ha donat a llum un petit elefant.

Veritat que ço sembla una faula? Doncs, sí, senyors. I el bo del cas és que fan pagar un ralet per veure el fenomen.

Nosaltres, que quan en Ballesteros i la seva colla de lladres a sou oferien durus a dues pessetes no ens agafaren, ara tampoc ens hem deixat aixecar la camisa, per dos motius.

Primer, perquè estem cansats de tontos, i segon, perquè la portem molt curta.

Hem vist Napoleónicas. Un senyor que seia al nostre costat, quan va veure al final que les granotes es tiraven a l'aigua, donà un crit esgarriós.

—Què li passa?—li vàrem preguntar.

I l'home, eixugant-se la suor que li regalimava pel front, va respondre:



UN BON NEGOCI

—Sí, miri, tinc els nois llenyataires, però, com els arbres encara són petits, s'han d'esperar que creixin.

—Vet aquí un paper de l'obra que jo no faria per cap diner del món.

—I això? Li fa por la piscina?

—No, senyor; és que pateixo del reuma.

L'illustre espanyol senyor marquès de Comillas diuen que va deixar una suma important; mai diríeu per què?

—Per cases barates pels obrers—diran vostès amb un somriure als llavis.

—No, senyors—respon l'esquellotaire—; per la construcció de convents i esglésies a Castella.

Un eixerit nomenat Joan Domènec oferí col·locació a divuit persones, fent-los deixar en qualitat de dipòsit seixanta drets. En aquest temps que hi ha més vaguistes que treballadors, no cal dir que amb la il·lusió d'haver trobat feina molts emmatllaven tan humil quantitat.

Però vet aquí que el senyor Joan—pillet de set soles—una vegada obtingué el dipòsit de tots ells, els donà uns rebuts a fi que els cobressin i liquidessin a la nit.

Però... ara ve el gros! A l'arribar al vespre i dirigir-se a casa l'amo per dir-li que els rebuts no eren res més que papers mullats i que els hi retornés els seixanta manxegos, l'ocell Joanet havia volat, sense que se'n sàpiga res.

De Joanets per l'istil
n'està ple tot Barcelona...
El qui bada ja està llest...
però és una lliçó bona.

Es fan obres en molts carrers. Especialment en els que hi viuen els actuals regidors. N'estem prenent nota per exposar la llista a son degut temps.

Sempre hem vist que aquests càrrecs són sacrificis molt sacrificats. Veritat, señores ediles?

NOVEDAD

VERNEY D'ORIANI

¿Quiere V. ganarse un sobresueldo?

PEQUEÑOS TRABAJOS Y TAREAS FÁCILES CON QUE APROVECHAR UNAS HORAS ENTRETENIDAS Y REMUNERADAMENTE

PRECIO: 3 Pesetas

EMILI SALETA I LLORENÇ

A l'ombra del camí

(POESIES)

Pròleg de PIGNASI IGLESIAS

Preu:

5 pessetes

NUEVA EDICIÓN

La Casa de Shakespeare

Por BENITO PÉREZ GALDÓS

Ptas. 0'60

Obras completas de SANTIAGO RUSIÑOL

TOMO 1.º

La Isla de la Calma

Versión castellana de RAFAEL MARQUINA

Pesetas 5

En prensa tomo 2.º **El catalán de la Mancha**

OBRA NUEVA

Pío Baroja

La nave de los locos

Un tomo 8.º

Pesetas 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 50 céntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebalxes.



UN DINERET PER LA SANTA CREU

--Vostè, senyor arrogant,
que té aquest ventre exuberant,
i els peus de diamant ..